

ภาคีรัฐได้ประกาศว่าต้องการจะกระตุ้นรายรับจากการท่องเที่ยวของไทยให้สูงขึ้นถึง 2 ล้านล้านบาทในปี 2557 และสูงถึง 2.2 ล้านล้านบาทในปี 2558 คำถามที่ตามมาทันทีก็คือ... ประเทศไทยจะทำได้อย่างไร จะทำอย่างไรจึงจะเหมาะสมในทางเศรษฐกิจ จะเกิดผลกระทบอย่างไรตามมาบ้าง และใครบ้างที่จะได้รับอานิสงส์จากการเพิ่มรายรับจากการท่องเที่ยวในครั้งนี้ การตอบคำถามเหล่านี้จำเป็นต้องมายังต้องมาจากการทำความเข้าใจระบบบัญชีรายรับรายจ่ายในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย

ทั้งนี้ ในการประกอบธุรกิจต่างๆ ไม่ว่าจะขนาดใหญ่หรือเล็กจำเป็นต้องมีการทำบัญชีรายรับรายจ่าย เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานที่ผ่านมามีผลการดำเนินงานที่ผ่านมามีอย่างไร และจะมีแนวทางการปรับปรุงผลการดำเนินงานให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้อย่างไร ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็จำเป็นต้องมีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อนำผลการดำเนินงานที่ผ่านมามีไปใช้วางแผนปรับปรุงในส่วนที่ยังอ่อนด้อยและเพิ่มความเข้มแข็งให้กับส่วนที่โดดเด่น แต่การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะประกอบไปด้วยบัญชีของธุรกิจท่องเที่ยวต่างๆ มากมาย เช่น ธุรกิจโรงแรมและที่พัก ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจนำเที่ยว และธุรกิจค้าปลีก ฯลฯ และยังเกี่ยวข้องกับผู้มาเยือนทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งต่างก็มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างหลากหลายกันไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีรูปแบบการจัดทำบัญชีที่จำเพาะเป็นพิเศษที่สามารถอธิบายและแสดงโครงสร้างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในภาพรวมได้ทั้งหมด ซึ่งบัญชีลักษณะนี้เราเรียกกันว่า **บัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว (Tourism Satellite Accounts (TSA))**

บัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวนี้ได้รับการรับรองให้เป็นระบบบัญชีมาตรฐานสากลจากองค์การสหประชาชาตินับตั้งแต่ปี 2543 เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ได้โดยตรงกับอุตสาหกรรม

ท่องเที่ยว เพื่อการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจและเปรียบเทียบศักยภาพด้านการท่องเที่ยวกับนานาประเทศได้ ในปัจจุบันบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวถูกนำไปประยุกต์ใช้งานในหลายประเทศที่มีอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา (มลรัฐฮาวายและมลรัฐจูลาสก้า) แคนาดา และอีกหลายประเทศในยุโรป เป็นต้น

หากประเทศไทยมีบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวก็จะช่วยทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยได้เข้าใจถึงโครงสร้างและสถานการณ์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยและความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยกับเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ ช่วยทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์และอุปทานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทย อุปสงค์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เกิดขึ้นทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการท่องเที่ยวในต่างประเทศ อุปทานของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในสาขาต่างๆ การลงทุนในด้านการท่องเที่ยวของภาคเอกชนและภาครัฐ การใช้จ่ายสาธารณะในด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐ และการจ้างงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย

หากมองเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์แล้ว บัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวจะช่วยทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยสามารถมองไปไกลถึงการสร้างรายรับจากการท่องเที่ยวมากกว่าการเพิ่มเพียงจำนวนนักท่องเที่ยว และมองไปไกลถึงการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวที่จะลงไปสู่ภูมิภาคและจังหวัดต่างๆ จนกระทั่งตกลงสู่ธุรกิจและแรงงานในสาขาที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย นอกจากนี้บัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวจะช่วยทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยสามารถพิจารณาแนวทางการกระตุ้นการเติบโตและการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านอุปสงค์และ

บัญชีรายรับรายจ่าย ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย

อุปทานท่องเที่ยวไปพร้อมๆ กัน โดยจะคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อผลผลิต ผลกระทบที่มีต่อรายได้ และผลกระทบที่มีต่อการจ้างงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด จนถึงระดับธุรกิจท่องเที่ยวในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) ธุรกิจที่พักอาศัยสำหรับผู้มาเยือน (2) ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม (3) ธุรกิจขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ (4) ธุรกิจขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์ (5) ธุรกิจขนส่งผู้โดยสารทางเรือ (6) ธุรกิจขนส่งผู้โดยสารทางเครื่องบิน (7) ธุรกิจให้เช่าอุปกรณ์การขนส่ง (8) ธุรกิจตัวแทนนำเที่ยวและบริการจองต่างๆ (9) ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (10) ธุรกิจกีฬา นันทนาการ และบันเทิง (11) ธุรกิจขายของฝากและของที่ระลึก และ (12) ธุรกิจท่องเที่ยวจำเพาะประเทศไทย อื่นๆ เช่น ธุรกิจสปาและนวดแผนไทย ธุรกิจสอนทำอาหารไทย และธุรกิจสอนมวยไทย เป็นต้น

ดังนั้น การที่ภาครัฐต้องการจะกระตุ้นรายรับจากการท่องเที่ยวของไทยให้สูงขึ้นถึง 2 ล้านล้านบาทในปี 2557 และ 2.2 ล้านล้านบาทในปี 2558 นั้น... เราจะไม่สามารถทราบได้เลยว่าภาครัฐจะมีแนวทางกระตุ้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการนี้อย่างถูกต้องเหมาะสมได้อย่างไร และจะส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างไรบ้าง ตราบใดที่ประเทศไทยยังไม่มีบัญชีประชาชาติ ด้านการท่องเที่ยวนี้ ทั้งนี้เพราะบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวจะช่วยบอกให้เราทราบได้ว่าประเทศไทยควรกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติให้เพิ่มขึ้นเท่าไร ควรจะเพิ่มการลงทุนในด้านการท่องเที่ยวในสาขาใดบ้าง มากน้อยเพียงใด ควรจะเพิ่มการใช้จ่ายสาธารณะด้านการท่องเที่ยวในด้านใดบ้าง มากน้อยเท่าไร และควรจะเตรียมพร้อมแรงงานในสาขาใดบ้าง ในปริมาณเท่าไร นอกจากนี้บัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวยังช่วยให้รู้ว่ารายรับจากการท่องเที่ยวที่สูงขึ้นตามเป้าหมายนี้จะกระจายลงไปสู่ภูมิภาค

กับเศรษฐกร
พศ.ดร.อนันต์ วัฒนกุลธรัส
คณ.พฒนนาการเศรษฐกิจ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
www.econ.nida.ac.th; ontanan@yahoo.com

ไต่บ้าง จังหวัดไต่บ้าง และธุรกิจท่องเที่ยวสาขาไต่บ้าง มากน้อยเท่าไร

ที่แท้ก็คือ... ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับบริบทของการท่องเที่ยวไทยและเป็นไปตามกรอบคำแนะนำขององค์การสหประชาชาติ ประเทศไทยจึงยังขาดเครื่องมือและฐานข้อมูลที่จะนำมาใช้อธิบายโครงสร้างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยในภาพรวมของทั้งประเทศ ภูมิภาค จังหวัด และธุรกิจท่องเที่ยวรายสาขาได้ จึงทำให้เราไม่สามารถวิเคราะห์ได้แน่ชัดว่าแนวทางในการกระตุ้นรายรับจากการท่องเที่ยวไทยให้สูงขึ้นตามเป้าหมายของภาครัฐข้างต้นนี้จะทำได้อย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด ไม่รู้ว่าจะเกิดผลกระทบตามมาอย่างไรบ้าง และใครบ้างที่จะได้รับอานิสงส์จากการบรรลุเป้าหมายนี้

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจำนวนมาก แต่ที่ผ่านมามีส่วนใหญ่ยังเป็นเพียงการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยว พฤติกรรมการท่องเที่ยว ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว การตลาดและการจัดการท่องเที่ยว และมุ่งเน้นเรื่องการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นหลักมากกว่าที่จะมุ่งเน้นเรื่องการเพิ่มรายรับจากการท่องเที่ยว ประเทศไทยยังขาดงานวิจัยที่จะเน้นเรื่องการศึกษาด้านรายรับของการท่องเที่ยวและการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบเศรษฐกิจไทย อีกทั้งยังขาดแบบจำลองและฐานข้อมูลที่เหมาะสมกับบริบทของการท่องเที่ยวไทยที่สามารถนำมาใช้อธิบายการหมุนเวียนของรายรับและรายจ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับการท่องเที่ยว อย่างเช่นบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวที่กล่าวมาในที่นี่ ด้วยคุณประโยชน์อันเด่นชัดของบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวนี้ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนต่างๆ ควรที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้ประเทศไทยได้มีการศึกษาวิจัยและจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวสำหรับประเทศไทยอย่างจริงจังและต่อเนื่องสืบไป ■